

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಊರ ಹೆಸರುಗಳು

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಫಲಿತಾಯೋಂದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೋ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಇತಿಹಾಸ ಇರುತ್ತದೆ; ಫಲಿತಾಯೋಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೋ, ಫಲಿತಾಯೋಂದು ಊರಿಗೂ ಚರಿತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರೂ, ಊರಿನ ಹೆಸರೂ ಬರಿಯ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲ. ಆ ಹೆಸರುಗಳ ಉಸಿರಲ್ಲಿ ಆತಚರಿತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ನಾನಾ 'ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಫಲಿತಾಯೋ ನಡೆದಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಣಹಂಫಲಿತಾಯೋದಲ್ಲಿ ಜೈನಪಳೆಯುಳಿಕೆಯ ಕೆಲವು ಸಳನಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಫಲಿತಾಯೋವಿದೆ.

೧. ಅರುವ(ಹ) ನಹಳ್ಳಿ; ಎ.ಕೆ. ೭ (ಪ)ಮದೂರು ೯೨(೧೧೧ಮವ೧೧೮)
೧೩೬೮೦ಅರುವನಹಳ್ಳಿ (ಮಂಡ್ಯ ಜಿ.\ಮದೂರು. ತಾ). ಪು. ೩೦೮.

ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಮದೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ 'ಅರುವನಹಳ್ಳಿ'ಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೩ ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ [ಅದೇ , ೮೪ ರಿಂದ೯೬: ಪು ೩೦೩ ರಿಂದ೩೧೧] ಈಊರಿನ ಹೆಸರಿನ ಸರಿಯಾದ ರೂಪ 'ಅರುವನಹಳ್ಳಿ' ಎಂಬುದು. ಇದು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ.

ಅರುವನಹಳ್ಳಿಯ ಕೀರ್ತ್ತಿಯರರ ಮಕ್ಕಳು, ಅದೇ ಪು.೩೦೪

ಅರುವನ ಹಳ್ಳಿಯ ಭಟ್ಟರ ಬಾಪು . ೩೦೭

ಅರುವನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಕೆಂಪಣ್ಣವೊಡೆಯರು.....ಪು೩೦೮

ಅರುವನ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮಸಗಲುಡುಫಲಿತಾಯೋ ಜೆ.....ಪು.೩೧೦

ಅರುಹನಹಳ್ಳಿ ಎಂಬುದು ಕ್ರಮೇಣ ಉಚಾರ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರುವನಹಳ್ಳಿ ಎಂದಾಗಿದೆ. ಅರುವ(ಅರ್ಹಂತ ಜಿನ)ಬಸದಿಗಳುಫ್ರಮುಖವಾಗಿ ಇದುದರಿಂದ ಈ ಊರಿಗೆ ಅರುವನಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ 'ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಒಪ್ಪ ಶ್ರೀವೀತರಾಗ ವೀತರಾಗ' (ಅದೇ, ಲ್. ೧೩ ಲ್. ಪು. ೩೦೭) ಎಂದು ಇರಬೇಕಾದರೆ ಜೈನ ಫ್ರಭಾವನಿಚಳವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎಂದುಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಜಿವನಮಂದಿರದ ಕುರುಹಗಳು ಉಳಿದಿಲ್ಲ

೨. ಅರುಹನ ಹಳ್ಳಿ: ಎ,ಕ.(ಪ)ನಾಮುಂ. ೧೬೯ (ಳನಾಮುಂ.೯೪) ೧೧೪೨.
ಕಸಲಗೆರೆ(ಮಡ್ಯ ಜಿ./ನಾಮುಂತಾ.) ಪು. ೧೬೭-೬೯

ಈ ಶಾಸನಗಳ ಬಸದಿಗೆವಾಯ ವಾಯವ್ಯದ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಅರುಹನ ಹಳ್ಳಿಯಸಿಮಾಂತ್ಷರವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ[ಸಾಲು:೪೨ಮತ್ತು೪೫]

ಮದೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರುಹನಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂನಾಗಮಂಗಳತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರುಹನಹಳ್ಳಿ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಅರುಹನ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಶಾಸನಗಳು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಮಬೆಯ ಹೆಸರಿನ ಉಲೇಖವುಬಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.ಅರುಹನಹಳ್ಳಿ

ಅರುಹನಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಊರಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಅರುಹನಹನಕಲ್ಲಾ ಅಡ್ಡವಟ್ಟಿ' [ಅದೇ,ನಾಮುಂ. ೬೧(ಳನಾಮುಂ೨೮) ೧೧೩೮. ಲಾಲನಕೆರೆ(ಮಡ್ಯ ಜಿ./ನಾಮುಂತಾ.) ಪು. ೩೬] ಎಂಬೊಂದು ಗಡಿಕಲ್ಲಮೇರೆಯ ಸೂಚನೆಯನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅರುಹನಹಳ್ಳಿ: ಬೆಳುಹುಳದಜಿನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಅರ್ಹನಹಳ್ಳಿ [೦೨.ಕ.೨(ಪ)

೩೫೧(೨೪೯) ೧೭೨೩]

೩ . ಜಿನನಾಥಪುರ: ಶ್ರವಣಭೆಳಗೊಳ ಸಮೀಪದ ಫ್ರಾಖ್ಯಾತ ಬಸದಿ ಇರುವುದು ಊರಿನ ಹೆಸರು ಈ ಜಿನನಾಥಪುರ

[ಎ.ಕ. ೨(ಪ)೫೨೫ (೩೭೮) ರಿಂದ ೫೩೯(೩೮೯) ರವರೆಗಿನ ೧೬ಶಾಸನಗಳು; ಪು.೩೨೩ರಿಂದ ೩೩೧] ಜಿನಪುರ ಎಂಬುದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನಿರಪೇಕ್ಷವಾದ ಜೈನ ಗ್ರಮನಾಮರೂಪವಾಗಿದೆ.

೪. ಜಿನ್ನ ಹಳ್ಳಿ ; ಇದು ಇಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಗೆಸರು ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಈ ಊರು ಗಂಗರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸೇರಿತ್ತೆಂದು ಈ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.; ಎ.ಕ. ೩(ಪ) ಹೆಕೋ .೨೪(೪ಹೆಕೋ ೧೦೮೦)೦ ,೨೫(೪ಹೆಕೋ೧೦೯)ಮತ್ತು ೨೬(೪ಹೆಕೋ ೧೧೦).ಜಿನ್ನಹಳ್ಳಿಯ ಈ ೨೬ನೆಯ ಶಾಸನವು ಕಿ.ಶ ೯-೧೦ ನೆಯ ಶತಮಾನದ್ದಾಗಿದೆ.

೫. ಜಿನ್ನೇ ನಹಳ್ಳಿ: ಇದು ಕೊಡ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ನೆರೆಹೂರೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೊಂದು .ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈ ಹಳ್ಳಿಗೆ 'ಪುಟಸಾಮಿ ಸೆಟ್ಟಿಯರ ಮಗ ಚೆನ್ನಣನು ಬಿಟ್ಟು ಜಿನೇಯನಹಳ್ಳಿ ಯ ಗ್ರಾಮ'ಎಂದಿದೆ [ಎ.ಕಂ. ೨(ಪ) ೫೪೦(೩೯೦)೧೬೭೩. ಪು.೩೩೨]. ಜಿನೇಯನಹಳ್ಳಿ ಎಂಬುದು ಜಿನ್ನೇನಹಳ್ಳಿ ಮಾಪಾಟು ಪಟ್ಟಣದೊಡನೆ ಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ೧೪ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ [ಅದೇ ,೫೪೧(೩೯೧)ಈ ಜಿನೇನಹಳ್ಳಿಯ ಶ್ರೀಚಾಮಾಂಡರಾಯನ ಬಸಿಯ ಸೀಮೆಗೆ ಒಲಪಟ್ಟತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

೬ ಜಿನೇನಹಳ್ಳಿ: ಬೆಳುಗುಳದ ಜಿನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಂಥ ಗ್ರಾಮಜಿನ್ನಹಳ್ಳಿ

[ಎ. ಕ. ೨(ಪ) ೩೫೧(೨೪೯) ೧೭೨೩, ಪು. ೨೦೨ ಸಾಲು: ೨೨]

೭. ತಿಪ್ಪೂರು ತೀರ್ಥದಹಳ್ಳಿ: ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ, ಮದ್ದೂರುತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅರೆತಿಪ್ಪೂರು ಒಂದು ಫ್ರೆಸಿಡ್ಡ್, ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನ ಕೇಂದ್ರ. ಇದನ್ನು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪೂರು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. (ಎ. ಕ. ೨ (ಪ)೧೦೬ (೧೧೧ಮವ ೪೮) ೧೭೦೦.ಹಾಗಳಹಳ್ಳಿ. ಪು.೩೧೯] . ಜೈನದೇವಾಲಯಹಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಊರಿಗೆ 'ತೀರ್ಥ' ವೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ.

೮. ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥಪುರ- ಪಾರ್ಶ್ವಪುರ : ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಯಲ್ಲಾದಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರು ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಪುರ, ಅದರಸಣ್ಣಸಿದ ರೂಪ ಪಾರ್ಶ್ವಪುರ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂರಹಳ್ಳಿ ಎಂದೂ ಹೆಸರಿದೆ. ಅನಂತರಯಲ್ಲಾದಹಳ್ಳಿ ಎಂದೂ ಮಾರ್ಪಾಟು ಪಡೆದಿದೆ.

ಶ್ರೀಪಾರ್ಶ್ವಪುರಮಂ ಮಾಡಿ ದೇವರಾಜಗೆ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕಂ ಮಾಡಿ

ಯಾಚಂದ್ರಾಕ್ಷತಾರಂಸಲುವಂತಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ (ರ)

[ಎ.ಕ. ೨(ಪ) ನಾಮಂ. ೬೪(೪ ನಾಮಂ ೭೬)೧೧೪೫.ಯಲ್ಲಾದಹಳ್ಳಿ .ಪು. ೪೯]

೯. ಬಸದಿಹಳ್ಳಿ : (ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ / ತಾಲ್ಲೂಕು) ಗುತ್ತಲು ಗ್ರಾಮದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಎರಡುಕಡೆ ಬಸದಿಯಿಂದಾಗಿ ಊರಿಗೆ ಬಸದಿಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. [ಎ.ಕ. ೨(ಪ) ಮಂ ೧೦೬(೧೧೧ ಮಂ ೧೦೦)೪೦.ಸಾಲು; ೯,೧೮]ಬಸದಿಹಳ್ಳಿ ಎಂಬುದು ಬಸಿಚಿಕ್ಕಬಸಿ,

ಉಲ್ಲಾಳಬಸಿ,ಬಸಿಹೊಸಕೋಟೆ,ಬಸಿತಿಪ್ಪೆರು [ಅದೇಮದ್ದೂರು೫೧. ೧೪-೧೫ ಶ],
 ಬಸಿಹಳ್ಳಿ [ಎ.ಕ. ೯(ಪ)ಬೇ.೩೮೮ ರಿಂದ ೪೦೮] ಮತ್ತು[ಎ.ಕ.
 ೬(ಪ)ಪಾಂಪು೧೬(೧೧೧ಶ್ರೀಪ೧೪೭)೯೧೦ಶ.] ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿಯ(ಮಂಡ್ಯ ಜಿ./ಪಾಂಪುತಾ.)
 ಪು.೧೧೩],ಬಸಿಮಾದಳಿ ಗ್ರಾಮ [ಎ.ಕ. ೪(ಪ)ಪು ೩೨(೪ಹು೧೩೯)೧೬೬೯ ತರೀಕಲ್ಲು,(ಮೈ
 ಜಿ. /ಹು ತಾ.) ಪು.೫೦೪]- ಎಂಬ ನಾನಾ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
 ಬಸದಿಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಬಸದಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನ ತಳೆದಪವಿತ್ರ ವಾದ
 ಭಾವನೆ-ಇವು ಬಸದಿಗಳಹೆಸರಿನ ಎಡೆಗಳಿಂದ ಸಷಾವಾಗುತ್ತವೆ.

೧೦. ಮಾಣಕದೊಡಲೂರು:ಶ್ರೀಮಾನ ಮಹಾದಂಡನಾಯಕ ಪುಣಸಮಯ್ಯ ಬಸದಿಯಂ
 ಮಾಡಿಸಿದಮಾಣಕದೊಡಲೂರು ಮಂ(ಎ.ಕ.೬(ಪ) ಕೃಪೇ೧೦೭ (೪ಕೃಪೇ ೩೭)ಅತೇದಿ.
 ಬಸಿ(ಮಂಡ್ಯ ಜಿ/ಕೃಪೇತಾ)ಪು. ೯೬].

ಮಾಣಕದೊಡಲೂರು ಎಂಬುದು ಅನಂತರದ ರೂಪ: ಈ ಸಮಾಸ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿರುವ
 ಪೂರ್ವಪದ ತದವರೂಪ. ಇದಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ರೂಪ'ಮಾಣಕವೊಲ್' ಎಂಬುದು;

ಶ್ರೀಮತು ಮಾಣಕವೊಲ ಹೊಯಳಜಿನಾಲಯ

[ಎ.ಕ. ೬(ಪ)ಕೃಪೇ೧೦೬ (೪ಕೃಪೇ೩೬) ೧೧೬೫ ಬಸಿಪು. ೯೬ ಸಾಲು;೬]

ರಿಶಿಯರಾಹಾರದಾನಕಮಾಣ ಕೃವೊಲ ಮಾಡಿ[ಅದೇ, ಸಾಲು; ೮]

ಜೈನಧರ್ಮ- ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮಹತ್ವದ ಸಳನಾಮ. 'ಮಾಣಕ'ಜಿನ,
 ಮಾಣಕ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದರೆ ಜೈನಧರ್ಮದ ಆದಿನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರರು. ಮಾಣಕಜಿನಾಲಯವು
 ಆದಿನಾಥ(ವೃಷಭನಾಥ, ಪುರುದೇವ, ಆದಿದೇವ) ಜಿನಮಂದಿರ ಎಂದರ್ಥ . ಹೀಗಾಗಿ ಈ

ಶಾಸನೋಕ್ತ ಹೊಯಳ ಜಿನಾಲಯವು ಆದಿ ಜಿನಾಲಯಾಗಿತ್ತು. ಆದಿಜಿನಾಲಯವಿದುದರಿಂದ ಆ ಊರಿಗೆ ಮಾಣಕ್ಯವೊಲಿಲ್ (ಮಾಣಕ್ಯ+ ಪೊಲಿಲ್) ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಇದು ಜನರ ಉಚಾರದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಣಕದೊಡಲೂರು ಎಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸಹೊಂದಿ, ಮತ್ತೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಇದು 'ಬಸಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಇಂದು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಊರಿಗೆ ಇಂದು ಚಾಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಸುವೆಂಬ ಹೆಸರೇ ಸಷವಾಗಿ ಸೊಚಿಸುವಂತೆ, ಈ ಹೆಸರು ಬಸದಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಂದಿದೆ; ಅದರಂತೆ ಮಾಣಕ್ಯವೊಲಿಲು ಎಂಬುದೊ ಮಾಣಕ್ಯಜಿನನ ಬಸದಿಯಿಂದ ಬಂದ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. .

ಜೈನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಆದೇಪ್ಪ, ಆದೇಣ್ಣ, ಆದಯ್ಯ, ಆದಿರಾಜು, ಮಾಣಕ್ಯರಾಜು, ಮಾಣಕಪ್ಪ, ಮಾಣಕ್ಯಣ್ಣ - ಎಂಬುವೆಲ್ಲ ಆದಿಜಿನನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಾಚಕ ಮಾತುಗಳು. ಮಾಣಕಮ್ಮ, ಮಾಣಕ್ಯ, ಮಾಣಕ್ಯಕುಮಾರಿ ಎಂದು ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಹೆಸರಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಣಕ್ಯವೊಲಿಲ್ ಎಂಬುದು ವಿಶಿಷವಾದ ಜೈನರ ಸಳ ನಾಮವಾಗಿದೆ.

೬. ಮುಕ್ಕೂಡೆಹಳ್ಳಿ (ಮುಕಡನಹಳ್ಳಿ / ಮುಕ್ಕೂಡ(ಹ) ಳ್ಳಿ / ಮುಕ್ಕೂಡಿಹಳ್ಳಿ / ಮುಕ್ಕಡಿ ಹಳ್ಳಿ); ಮೈಸೂರು ಜಿ/ಚಾಮರಾಜನಗರ ತಾಲೂಕು.

ಮಲೆಯೂರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಇಂದಿನ ಮುಕಡಹಳ್ಳಿಯ ಹಳೆಯ ಹೆಸರು ಮುಕ್ಕೂಡೆಹಳ್ಳಿ, ಇದರ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪವೇ ಛತ್ರತ್ರ ಯಪುರ . ಮುಕ್ಕೂಡೆಯಜನರಿಗೆ ಇರುವ ಎಂಟು ಮಹಿಮೆ. (ಅಷ್ಟ ಮಹಾಘ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ) ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಏಳು-ಎಂಟನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಬಸದಿಯ ಭಗ ಅವಶೇಷಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ.

ಫ್ರಾಚೀನ ಜಿನಶಾಸನದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದು ಇಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಇಡೀಊರಿನ ಮುಖ್ಯದೇವತೆಯಾಗಿ ಆರಾಧನೆಗೊಳುತ್ತಿದೆ. [ಎ .ಕ. ೪(ಪ) ಚಾನ ೩೨೯೬,೩೨೭]. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಮುಕೊಡಿಹಳ್ಳಿಯೆಂಬ ಫ್ರಾಚೀನವಿದೆ.; ಇವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಿ. ಶ. ೧೩೧೬ ಮತ್ತು ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಾಸನಗಳು [ಅದೇ ,ಪು ೨೪೯-೫೦] ಮುಕೊಡಿಹಳ್ಳಿಯ ಫ್ರಾಚೀನಬಸದಿಯ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ನೆರೆಯ ಊರಾದ ಕೆಲಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರ ಫ್ರಾಚೀನಬಸದಿಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಕೆಲಸೂರು ಫ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜೈನ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಗಂಗರ ಸ್ಯ ಹೊಟ್ಟಿ ಶಿವಮಾರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ, ಇಲ್ಲೊಂದು ಬಸದಿಯಿದು ಅದಕ್ಕೆ ದತ್ತಿ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು ; ಕೆಲ್ಲಿಪುಸೂರು ಎಂಬುದುಕೆಲಸೂರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಹಳೆಯ ಹೆಸರು[ಅಧೇ ಚಾನ. ೩೪೭. ೭ಶಕುಲಗಾಣ (ಮ್ಯ ಜಿ./ಚಾನಾತಾ.) ಪು. ೨೨೨]

೧೨. ವಸದಿಗಾಲ್; ಕೊಡಗೂರು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ (ಕೊಡಗೂರಾಡು) ಅಂತರ್ಗತ ಕೆಲ್ಲಿಪುಸೂರು ಗ್ರಾಮದ ಚ್ಯಾತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಗಂಜಿನಾಡಕಣ್ಣಮ್ಮನ ಮತ್ತು ಇತರರು, ಗಂಗರಸನಾದಮುತ್ತಸ(ವೃದ್ಧರಾಜ)ಶಿವಮಾರನ(೬೭೯-೭೨೬) ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ವಸದಿಗಾಲು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರು[ಮ್ಯ.ಆರಿ.೧೯೨೫-೧೦೬; ೧೯೮೪;ನಂ೩೫:೧೩೫ ೩೯;ಎ.ಕ.೪(ಪ)ಚಾಮರಾ.೩೪೭.೭-೮ ಶ. ಕುಲಗಾಣ ಪು.೨೨೦-೨೪]. ಈವಸದಿಗಾಲು ಎಂಬಸಳನಾಮವು ವಿಶೇಷಗಮನಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ. ವಸದಿಗಾಲು ಎಂಬುದು ಬಸದಿಯೂರು ಎಂಬರ್ಥದ ಫ್ರಾಚೀನ ರೂಪ. ಏಳು-ಎಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಊರಿಗೆಬ(ವ) ಸದಿಗಾಲು ಎಂಬಹೆಸರಿತ್ತೆಂಬುದು ಜೈನ ಸಳನಾಮಾಧ ಯನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯಾ ಅಕರವಾಗಿದೆ. **vasadikal as the name of a village may be taken to indicate the predominance of jainism there at [Ramesh, kv. Lwg; 1984; 138n]**

೬. ಶ್ರವಣನಹಳ್ಳಿ : ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೈಷರಾಕಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಒಂದುಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಸರು 'ಶ್ರವಣನಹಳ್ಳಿ' ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ವೀರ ಕೊಂಗಳ್ಳ ಜಿನಾಲಯ ಫ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಈರಾಜ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಜಿನಮುನಿಗಳು , ಶ್ರವಣರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು; ಅವರಿಂದಾಗಿ ಈ ಊರಿಗೆ ಶ್ರವಣನಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. [ಎ.ಕ. ೬(ಪ) ಕೈ ಪೇ. ೨೧ (೧೧೯೨೨-೧೫) ೧೧೪೦ಪು. ೧೫] . ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಧುಗಿರಿತಾಲ್ಲೂಕು ಕೊಡಿಗೇನಹಳ್ಳಿ ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿ 'ಶ್ರವಣನಹಳ್ಳಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವಿದೆ. ಇದರ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲೂ, ಪೂರ್ವ ಶಬ್ದವನ್ನು 'ಶವಣ' ಸ್ವಾಭಾವದಿಂದಗರುತಿಸಬಹುದು.

೧೪. ಸವಣನ ಕೆಳ:[ಎ.ಕ. ೨-೧(೧೯೦೨) ಶಿವಮೊಜಿ/ತಾ.)ಪು .೬೦ಸಾಲು:೬೬]. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ, ಜೈನ ಸನ್ಯಾಸಿ ಎಂಬಥ ದಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದ ಶ್ರ ಮ(ವ) ಣ;ಇದು ಫಾಕೃತದಲ್ಲಿಸಮ(ವ) ಣ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣ-ಶ್ರವಣ, ಸಮಣ ಸವಣ ಎಂಬ ಎರಡೂ ರೂಪಗಳುಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ;ಶ್ರವಣ(ಬೆಳಗೊಳ)-ಒಳೆಯ ಉದಾಹರಣ.ಈಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸವಣ ಎಂಬ ರೂಪ ಫ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಕೆರೆಗೆ ಇರುವ ಹೆಸರಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ/ತಾಲೂಕು ಮಗದದ ಶಾಸನೋಕ್ತ'ಸವಣೆರೆ'ಯೂಇದೇ ಅರ್ಥದಸಳವಾಚಿಯಾಗಿದೆ [ಸೌ.ಇ.ಇ.೧೧-೧.೨೮೧೦೪೫. ಮುಗದಪು. ೨೧ಸಾಲು.

೧೫. ಸವಣನ ಬಿಳಿಲು: ಕುಂತುಳ ವಿಷಯ ಬನವಸೆನಾಡು ಜಿಡ್ಡುಳಿಗೆ೨೦ ರಉದ್ದರೆಯ ಪಂಚಬಸದಿಹೆ ಮಾರಸಿಂಗನ ತಂಗಿ ಸುಗ್ಗಿಯಬ್ಬರಸಿಯು ಸವಣನ ಬಿಳಿಲು ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು[ಎ.ಕ.೮-೨(೧೯೦೨) ಸೊರಬ. ೨೩೩೧೧೩೮-೩೯]

ಕನಕ ಜಿನಾಲಯವೆಸೆದಿರ

ಲನುಪಮನೆಕ್ಕ ಲನೃಪಾಳ ಸವಣನ ಬಿಳಿಲೊಳ

ಜನನುತಮೆನೆ ಭಾನುಕೀರ್ತಿ

ಮುನಿಗೊಪ್ಪರೆ ಬಿಟ್ಟ ಮತ್ತೂ ಪಂನೇರಡಂ [ಅದೇ]

ಸವಣನ (ಜೈನ ಸನ್ಯಾಸಿಯ)ಹೆಸರಿನ ಈಗೂರು ೧೨ನೆಯ ಶಮಾನದಲ್ಲಿ
ಫುಸಿದ್ದವಾಗಿತ್ತು.

೧೬. ಸವಣನಹಳ್ಳಿ/ಸಾಣೇನಹಳ್ಳಿ : ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೆಸರಿಸಿರುವ 'ಸವಣ' (ಶ್ರಮಣ) ಶಬ್ದವನ್ನು
ಹೂತ್ ಇನೋಂದುಶಾಸನೋಕ ಗ್ರಾಮ ಸವಣನ ಹಳ್ಳಿಯೆಂಬುದು; ಇದು ಕ್ರಮೇಣ
ಮಾರ್ಪಾಟು ಪಡೆದುಸಾಣೇನಹಳ್ಳಿ
ಎಂದಾಗಿದೆ.[ಎ.ಕ.೨(ಪ)೫೪೭(೩೯೭)೧೧೧೯.ಪು.೩೩೪-೩೫;ಅದೇ,೫೪೯(೩೯೯)೧೨ .ಶ.
ಪು.೩೩೭ ಮತ್ತು ಅದೇ, ೫೫೦(೪೦೦)೧೨ ಶ.ಪು. ೩೩೭]

೧೭. ಸವಣೇರು: ಅಷ್ಟ ವಿಧಾಚರ್ಯನೆಗಂ ರಿಷಿಯರಾಹಾರ ದಾನಕ್ಕಂ
ಸವಣೇಱಂಬಿಡಿಸಿಕೊಟ್ಟದತ್ತಿ[ಎ.ಕ. ೨(ಪ)೨೭೫(೧೭೮) ೧೨ಶ.ಪು.೧೬೦];
ದಾನಕಿಂಸವಣೇಱಂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಟ[ಅದೇ,೨೭೮ (೧೮೧)೧೨೦ ಪು.೧೬೧]; ಸವಣೇಱ
ಬೆಕ್ಕಕಹ್ಲೆಯು ಬೆಟ್ಟದತ್ತಿ[ಅದೇ, ೩೪೨(೨೪೦) ೧೨ಶ.ಪು.೧೯೩]ಇವೆಲ್ಲ
ಫ್ರಯೋಹಹಳ್ಳಿರುವ ಸವಣೇರು ಗ್ರಾಮವು ಜೈನ ಸ್ವಾಶರ್ಯದಹೆಸರು. ಸವ
ಣೂರು,ಸವಣಪ್ಪನ ಗುಡ್ಡ ಮೊದಲಾದಹೆಸರುಹಳೂ ಈ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತ ವೆ.

೧೮ ಸವದತ್ತಿ: ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸವದತ್ತಿ ಫುಸಿದ್ದ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಗುಡಿ ಇರುವ
ಯಾತ್ರಾಸಳ,ಜೈನರ ಪದಾವತೀಯಕ್ಷಿಯೇ ಇಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಳೆಂದುಸಂಶೋಧಕರು
ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾಧಿದೆ.ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲಮ್ಮ ದೇವಾಲಯವು ರಟ್ಟರ ಪಟ್ಟಿ ಜಿನಾಲಯವಾಗಿದೆ

ಸಂಗತಿಯೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.ಸವದತ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಸಹ'ಸವಣದತ್ತಿ' ಎಂಬ ಮೂಲರೂಪದ ಸಮೆದರೂಪವೆಂದು ನಾನು ಅನ್ಯತ್ರ ವಿವರವಾಗಿ ಫು ತಿಪಾದಿಸಿದ್ದೆ ಲೆ [ನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಹಂಪ ; ಮೃಳಾಪತೀರ್ಥ- ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರ: 'ಸಮ್ಮಿಲನ' ೧೯೯೪;೧೭-೨೦] ಸವಣದತ್ತಿ-ಸವಂದತ್ತಿ-ಸೌಂದತ್ತಿ ಸವದತ್ತಿ-ಸೌದತ್ತಿಎಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸವಣರಿಗೆರಟ್ಟರು ಈಸ್ಥಳವನ್ನುದತ್ತಿಯಾಗಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಅದರಿಂದ ಸವಣದತ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು.ದನು ಮತ್ತೆ ಅತಿ

ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣಹೊಳಿಸಿ(Hypersanskritisation)ಸುಗಂಧವತ್ತಿಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

೧೯ ಕಂಬದಹಳ್ಳಿ: ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಂದಹಳ್ಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎತ್ತರವಾದ ಬೃಹದೇವರ ಕಂಬದಿಂದ ಕಂಬದಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ [ಎ.ಕ. ೭(ಪ) ನಾಮಂ. ೩೩ (೪ ನಾಮಂ ೧೯) ೧೧೧೮-೧೯ ಕಂಬದಹಳ್ಳಿ ಪು. ೨೦-೨೨]

೨೦. ಗುಮ್ಮಟನಾಥಪುರ: ತೋಟಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗುಂಮಟಪುರ ಎಂದು ಪುನರ್ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. [ಎ.ಕ. ೩(ಪ) ಹೆಕೋ.೯೧ (ಎಕ ೪ ಹೆಕೋ. ೧) ೧೪೨೩ ಸರಗೂರು] ಅರುಂದಲೆಗಣದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾದ ಪಂಡಿತದೇವರ ಶಿಷ್ಯ ಬಯಿನಾಡ ಮಹಾಪ್ರಭು ಮಸಣೆಯಹಳಿಯ ಕಂಪಣಗವುಡರು ತಮಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬೆಳಗುಳದ ಶ್ರೀ ಗುಂಮಟನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಂಗರಂಗ ಭೋಗ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಯನಾಡೊಳಗಣ ತೋಟಹಳಿಯ ಗ್ರಾಮವನ್ನೂ, ಆ ಚತುಃಸೀಮೆಯೊಳಗಣ ಕೆರೆಗೆದ್ದೆ ಬೆದ್ದಲು ತೋಟತುಡಿಕೆ ಕುಳಹೊಂಬಳಿ ಆಯಹೊಂನು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕ

ಸಲುವಂತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ತನ್ನ ಈ ತೋಟಹಳಿಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗುಂಮಟಪುರವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು.

೨೧. ಕೆಲ್ಲಂಗೇಷಿ: ಕೆಲ್ಲಂಗೇಷಿಯು ಜೈನರ ಆದಿತೀರ್ಥವೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು. ಗಂಗವಾಡಿಯ ಎಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಇದ್ದ ಹಳೆಯ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಈ ಕೆಲ್ಲಂಗೇಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶಾಸನಸಾಮಗ್ರಿಯಿದೆ [ಎ.ಕ. ೨(ಪ) ೪೭೬ (೩೪೫) ೧೧೫೯ ಪು. ೨೮೯-೯೦.ಸಾಲು: ೪೫-೪೬: ಎ.ಕ.೯ (ಪ) ಬೇ. ೩೮೮.೯೫೪. ಬಸ್ತಿಹಳ್ಳಿ; ಅದೇ ಬೇ ೩೨೩. ೧೩ ಶ. ಹಳೇಬೀಡು ಪು. ೩೦೬. ಇತ್ಯಾದಿ]. ಈ ಊರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ ಪ್ರಾಚೀನವೂ ಆದ ಕೆಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಂದು ಜೈನ ಮನೆತನದವರಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು, ಆ ಕೆಲ್ಲವಂಶದವರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೆರೆಯೂ ಇಲ್ಲಿತ್ತು. ಜೈನಮನೆತನವಾದ ಕೆಲ್ಲಕುಲದವರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೆರೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಊರಿಗೆ ಕೆಲ್ಲಂಗೇರೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು.

೨೨. ಕೆಲ್ಲಪುತ್ತಿಗೆ: ಮೇಲೆ೨೧ನೆಯಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕೆಲ್ಲ ಎಂಬ ಜೈನವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಕೆಲ್ಲರಸರು ನೆಲೆವೀಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳ್ವಿದ ಒಂದು ಊರುಈಕೆಲ್ಲಪುತ್ತಿಗೆ;ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.[narasimha Murthy, p.N;someinteresting names and terms in thememorial epigraphs form kellaputtige. Stuuuudies in placenames-iv]

೨೩ ಕೆಲ್ಲಿ ಪುಸೂರು-ಕೆಲಸೂರು : ಗಂಗರಸ ಸೈಗೊಟ್ಟ ಶಿವಮಾರನ ಹಳೆಯ ಬಸದಿ ಕೊಡಿಗುನಾಡ ಕೆಲ್ಲಿ(ಲ್ಲ) ಪುಸೂರು ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿ ಯಲ್ಲಿ ತೈಂಸ್ಸು ಶಾಸನ ಹೇಳುತ್ತೆ[ಎ.ಕ.೪(ಪ) ಚಾನ ೩೪೭.೬೪ನೆಯ ಶತಮಾನಕುಲಗುಣ (ಮೈ ಜಿ/ಚಾನತಾ.) ಪು.೨೨೨] ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕೆಲ್ಲಿಪುಸೂರು ಹಳ್ಳಿಕೂಡು , ಹಲ್ಲಿಡಿನ ಶಾಸನ(೪೦೫)

ಕಾಲದಿಂದ ಫ್ರಸಿದ ಜೈನವಂಶವಾದ ಕೆಲ್ಲಕುಲದವರ ಕಾರಣದಿಂದ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಈಊರಿನ ಈಗ ಕೆ ಲಸೂರು ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಇರುವ ಏಳನೆಯ

ಶತಮಾನದ ಚ್ಚಂದ್ರಫುಭ ಜಿನಾಲಯವು ಬೀಣೊ ಕಾದ್ದಾರಗೊಂಡು ಸುಸಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.